

Nr 277

Av herr **Wennerfors**, om prioritering av Penningby slott vid bedömningen av uppgifterna inom byggnadsminnesvården.

Byggnadsminnesvården kräver en väsentligt ökad statlig insats. I vårt land står historiska minnesmärken som utgör oersättliga kulturella värden. Dessa byggnadsminnen — såväl kyrkliga som profana — drar f.n. kostnader som församlingar eller enskilda i många fall icke längre kan bära.

Även om jag är medveten om att bedömningen av vilka uppgifter inom fornminnes- och byggnadsminnesvården som skall prioriteras lämpligast bör ankomma på vederbörande myndighet, vill jag ändå fästa uppmärksamheten på en av de äldsta mera betydande byggnaderna.

Penningby slott i Roslagen är en kvadratisk byggnad med två runda torn. Själva huset uppfördes i fyra våningar under senare hälften av 1400-talet av släkterna Bonde, Sture och Ulv. Husets yttermurar kvarstår väsentligen orörda liksom också innermurarna i de två nedersta våningarna. Dessa nedre våningar innehåller en mängd rum täckta av tunnvalv. De två diagonalställda tornen byggdes på 1500-talets början av Lars Turesson (ätten Tre Rosor).

På 1670-talet påbörjades en genomgripande ombyggnad, varvid murarna påbyggdes och den i försvarssyfte uppförda borgen fick ge rum för slottet som skulle utgöra centralpunkten för ägarens förläning — Ortala grevskap. Fullt färdigt stod slottet 1708.

Vid ombyggnaden lyckades man ej få taket fullt tätt varför redan 1726 en reparation befanns nödvändig. Härvid försågs fyrkanten med ett från alla fyra sidor stigande mansardtak.

År 1831 förstördes taket och vissa delar av övre våningen av en eldsvåda. Vid den då genomförda reparationen bröts fyrkantens väggar delvis ned och det nuvarande sadeltaket pålades.

I början av 1950-talet återställdes de båda tornens kupoltak. Under åren därefter har en del invändiga arbeten utförts. Kostnaderna för dessa arbeten har helt bestritts med enskilda medel.

I dag befinner sig taket i riskzonen. En restaurering är nödvändig och det finns vidare ett starkt önskemål att i samband härmed återställa fyrkantens övervåning i ursprungligt skick.

Penningby slott utgör ett exempel på de historiska minnesmärken som är av omistlig karaktär. I den samlade bedömningen av fornminnes- och byggnadsminnesvården bör enligt min mening Penningby slott prioriteras.

Enligt statsverkspropositionen bil. 10 föreslår departementschefen under punkt

B 36 att anslaget till vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken ökas med 45 000 kr. Ökningen är minimal i förhållande till behovet, men med hänvisning till det samhällsekonomiska läget är inte heller jag beredd att föreslå en ytterligare anslagsökning. Jag vill dock uttala att statsutskottets utlåtande nr 8 år 1965 beaktas, bl.a. ”utskottet vill emellertid uttrycka en förhoppning att önskemålen om ökning av de samlade resurserna på detta område uppmärksammas i kommande budgetprövningar”.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer jag,
att riksdagen måtte besluta,
att Penningby slott prioriteras vid bedömningen av uppgifterna
inom byggnadsminnesvården.

Stockholm den 24 januari 1967

Alf Wennerfors (h)

Nr 278

Av herr **Bohman m.fl.**, om vissa sparstimulerande åtgärder.

(Lika lydande med motion nr 219 i Första kammaren)

Stockholm den 24 januari 1967

Gösta Bohman (h)

Leif Cassel (h)

Rolf Eliasson (h)

Carl Eric Hedén (h)

Astrid Kristensson (h)

Tage Magnusson (h)
i Borås

Hans Nordgren (h)

Bo Turesson (h)

Karin Wetterström (h)
